

KARADENİZ EKONOMİK İŞBİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ
(KEİPA)
BİLGİ NOTU

Genel

26 Şubat 1993 tarihinde Arnavutluk, Azerbaycan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Türkiye ve Ukrayna'nın Parlamento Başkanları İstanbul'da bir araya gelerek, "KEİ Parlamenteler Asamblesi (KEİPA) Kuruluş Deklarasyonu"nu kabul etmişlerdir. Bu aşamada Bulgaristan ve Yunanistan KEİPA'ya gözlemci statüsünde katılmayı tercih etmişlerdir. Bilahare, Yunanistan 1995, Bulgaristan 1997, Sırbistan ve Karadağ 2004 yılında KEİPA'ya katılmışlardır. Sırbistan ve Karadağ'ın ayrılmasından sonra halef devlet olarak KEİPA'da Sırbistan'ın üyeliği devam etmektedir.

KEİPA'da 12 KEİ ülkesinden toplam 76 parlamentere yer almaktadır. Ayrıca Beyaz Rusya, Fransa, Mısır, Slovakya, Almanya ve İsrail Parlamentoları; Batı Avrupa Birliği Asamblesi, Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi Parlamentere Meclisi, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı Parlamentere Asamblesi gibi uluslararası örgütler de KEİPA'da gözlemci statüsüne sahiptir. 23 Mayıs 2012'de İslam İşbirliği Teşkilatı Parlamento Birliği (İSİPAB), 27 Kasım 2012'de düzenlenen KEİPA 40. Genel Kurulu'nda Türk Dili Konuşan Ülkeler Parlamentere Asamblesi (TÜRKPA), Baltık Denizi Parlamentere Konferansı (BDPK) (11 Temmuz 2013), Dünya Bankası Parlamentere Ağı (DBPA) (25 Kasım 2015) ve en son Güneydoğu Avrupa İşbirliği Süreci (GDAÜ) (25 Kasım 2015) KEİPA'ya gözlemci olarak katılmıştır.

Temel Fonksiyonları ve Amaçları

Karadeniz Ekonomik İşbirliği (KEİ) sürecine hukuki zemin hazırlamak; parlamentolar aracılığıyla sürece siyasi destek sağlamak; halkların temsilcileri olan parlamenteler vasıtasıyla KEİ hedeflerinin bölge halklarınca özümsemesini ve benimsenmesini sağlamak; parlamentolar arasında siyasi, ekonomik, ticari, sosyal ve kültürel alanlarda işbirliği, dayanışma, diyalog ortamını yaratarak, bölge halkları arasındaki güven ve iyi komşuluk ilişkilerinin geliştirilmesine; böylelikle bölgede barış ve istikrarın tesisine ve korunmasına somut katkılarda bulunmaktadır.

Toplantılarda alınan tüm kararlar, üye ülkelere tavsiye niteliğini taşır.

KEİ'ye üye olmaları şartıyla, arzu eden ülkeler, Başkanlık Divanına başvurarak KEİPA'ya üye olabilirler. KEİPA organları şunlardır:

Genel Kurul

Genel Kurul, KEİPA'ya üye ülkelerin parlamenterlerinden oluşan en geniş kapsamlı KEİPA platformudur.

Yılda iki defa ilkbaharda ve sonbaharda olmak üzere ikişer günlük sürelerle üye ülkelerin en az 2/3'ünün katılımıyla Asamble Başkanlığını yürüten ülkede toplanır.

Genel Kurulun tarihini ve gündemini Daimi Komite belirler ve Uluslararası Sekretarya aracılığıyla üye ülkelere bildirir.

KEİPA, üye ülkelerin nüfusları esas alınarak belirlenen 76 milletvekilinden oluşmaktadır. Türkiye 27. Yasama Döneminde KEİPA'da 9 üye ile temsil edilmektedir. Meclis aritmetiği gereğince AK Parti KEİPA'da 4 üye, CHP 2 üye, MHP, HDP ve İYİ Parti ise 1'er üye ile temsil edilmektedir.

Asambleye KEİPA Başkanı başkanlık eder. Gerektiğinde yerini başkan yardımcılarında birisine bırakabilir. Asamble Başkanlığı üye ülkelerin İngilizce alfabetik sırasına göre rotasyonla yürütülür.

Genel Kurul, kendisinden önce toplanan komisyonların raporlarını ve gündeminde yer alan diğer konuları ele alır.

Genel Kurul, Daimi Komite tarafından önerilen gündemin kabulü ile çalışmalarına başlar. Toplantılarda komisyonların raporları, tavsiye kararları görüşülür ve oylanır. Ayrıca, süresi dolan Başkanlık Divanı adaylarının seçimi ve taslak bütçe Genel Kurulun onayına sunulur.

Asamble Başkanı dışında Asamble Başkanlık Divan üyelerinin, Komisyon Başkanlarının, Başkan Yardımcılarının ve Raportörlerin seçiminde, her üye bireysel oy, diğer konularda ise her ulusal delegasyon bir oy hakkına sahiptir.

Kararlar salt çoğunlukla alınır.

Başkanlık Divanı

Başkanlık Divanı; bir Başkan, beş Başkan Yardımcısı ve bir Mali İşlerden Sorumlu Başkan Yardımcısından oluşur. Asamble başkanlığı 6 aylık dönemler halinde üye ülkelerin parlamento başkanları tarafından İngilizce alfabetik sıraya göre rotasyonla yürütülür. Üye ülkelerin sadece Parlamento Başkanları Asambleye Başkan olabilir.

Başkan Yardımcıları 2 yıl için Genel Kurul tarafından gizli oyla seçilir.

Daimi Komite kararlarının yürütülmesinden sorumludur. Asamble Başkanlık Divanı, Daimi Komitenin gündem ve toplantı yerini tespit eder ve toplantıya çağırır.

Dönem Başkanları sadece 6 ay süreyle görevde bulduklarından, Daimi Komite kararlarını sadece mutabakat ile aldığından ve Başkanlık Divanı üst yönetici olarak sadece 7 kişiden oluştuğundan dolayı, Başkanlık Divanı gerçek anlamda KEİPA ana yönetim mekanizmasıdır.

Başkanlık Divanı'nda kararlar salt çoğunlukla alınır. Eşitlik halinde başkanın oyu belirleyicidir. Başkanlık Divanı toplantıları, Genel Kuruldan bir gün önce yılda 2 kez yapılır.

Daimi Komite

KEİPA Genel Kurullarından bir gün önce, son gelişmeler kapsamında gündeme ilişkin nihai kararlar almak üzere yılda iki kere toplanan organdır.

Ulusal delegasyon başkanlarından oluşur. KEİPA'nın Başkanı, Başkan Yardımcıları ve Komisyon Başkanları Daimi Komitenin doğal üyesidir. Ulusal delegasyon başkanı sıfatını taşımadıkça bu kişilerin oy hakları yoktur.

Daimi Komite, Asamble Başkanlık Divanı tarafından toplantıya çağrılır. Üye tam sayısının nitelikli çoğunluğu ile toplanır. Çalışmalarıyla ilgili kararlarını toplantıya katılanların oy birliği ile alır. Daimi Komite:

- Genel Kurulun gündemini, yerini ve tarihini saptar.
- Genel Kurulun verdiği yetkiler çerçevesinde Asamble kararlarının uygulanmasını izler.
- Yeni Komisyonların kurulması için ön çalışma yapar.
- Kendi çalışmalarını kolaylaştırmak üzere çalışma grupları oluşturur.

- KEİPA'nın bütçesini kabul edip, Genel Kurulun onayına sunar.
- Komisyonların çalışmalarını koordine ederek ilgili alanlarda öneri getirir.
- KEİPA ile KEİ arasındaki koordinasyonu sağlar.
- KEİPA ve diğer uluslararası örgütlerle işbirliğini sağlar.

Komisyonlar

Komisyon, görev alanlarına giren konularda Genel Kurul'da görüşülmek üzere raporlar ve tavsiye kararları hazırlayan organdır.

KEİPA Komisyonları şunlardır:

- a. Ekonomi, Ticaret, Teknoloji ve Çevre Komisyonu,
- b. Hukuki ve Siyasi İşler Komisyonu
- c. Kültür, Eğitim ve Sosyal İşler Komisyonu

-Her komisyon, her biri ayrı delegasyonlardan olmak üzere bir başkan, iki başkan yardımcısı ve gündemdeki her konu için bir raportör seçer.

-Her komisyon ve gerektiğinde kurulan alt komisyon raportörlerin hazırlayıp sunduğu raporların nihai metnini oylayıp Genel Kurulun onayına sunarlar.

-Komisyonlar, Daimi Komitenin düzenleyici çalışma programına göre Komisyon Başkanı tarafından toplantıya çağrılır. Toplantının yeri ve gündemine her Komisyon kendisi karar verir.

-Komisyonlar, ihtisas konularına göre alt komisyonlar kurabilirler. Komisyon tarafından Genel Kurula sunulacak nihai rapor üzerindeki oylama Komisyon toplantısına katılan delegasyonların salt çoğunluğu ile yapılır. Kararlar salt çoğunlukla alınır.

-Komisyon raportörleri, Komisyon raporunun hazırlanmasından ve Genel Kurula sunulmasından sorumludur.

Genel Sekreter

Genel Kurul tarafından beş yıllığına çifte çoğunluk yöntemiyle seçilmektedir. Genel Sekreter görevlerini ifa etme konusundaki sorumluluğu açısından doğrudan Genel Kurul'a bağlıdır. Üç Genel Sekreter Yardımcısı da Genel Kurul tarafından üçer yıllığına seçilmektedirler. Genel Sekreter Asaf HAJİYEV'dir (Azerbaycan 2019-2024). KEİPA'nın üç Genel Sekreter Yardımcısı'ndan biri olan ve İdari ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Sekreter Yardımcısı 25-27 Kasım 2015 tarihlerinde Romanya'daki Genel Kurul'da Genel Sekreter Yardımcılığı seçimleri yapılmıştır. TBMM'nin adayı Dış İlişkiler ve Protokol Müdür Yardımcısı Fuat KÜÇÜKAYDIN Genel Sekreter Yardımcısı seçilmiştir. Görev süresi dolan Küçükaydın 26-28 Kasım 2018 tarihinde Ermenistan'da yapılan genel kurulda 3 yıllık görev için yeniden seçilmiştir.

Uluslararası Sekretarya

1993 yılında gerçekleştirilen ilk Genel Kurul Oturumu'nda alınan karar ve KEİPA'nın Usul Kuralları gereğince, KEİPA'nın Uluslararası Sekretaryası İstanbul'da yerleşiktir. İdari ve teknik bir birim olan Uluslararası Sekretarya, KEİPA ulusal parlamentoları arasında daimi bağların sürdürülmesine yönelik faaliyet göstermektedir. Sekretarya ayrıca tüm toplantıların organizasyonu ve düzenlenmesinin yanı sıra, taslak belgelerin hazırlanması ve zamanlıca dağıtılmasından da sorumludur. Sekretarya'nın başında Genel Sekreter bulunmaktadır.

KEİPA'YA ÜYE ÜLKELER

Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Ermenistan, Gürcistan, Moldova, Romanya, Rusya Federasyonu, Sırbistan, Türkiye, Ukrayna, Yunanistan

KEİPA 20.YIL RESEPSİYONU ve 25. KURULUŞ YILDÖNÜMÜ ZİRVESİ İSTANBUL

KEİPA'nın kuruluşunun 20. yılı dolasıyla 26 Şubat 2013 tarihinde İstanbul'da üye ülkelerin delegasyon başkanları ile kuruluşundan günümüze KEİPA'ya hizmetleri geçmiş olan parlamenterler ve bürokratlar katılmışlardır. Söz konusu resepsiyonda KEİPA'ya hizmetlerinden dolayı bir kısım bürokrat ve parlamentere madalya takdim edilmiştir. KEİPA'nın 25. yılı ise 26 Şubat 2018 tarihinde İstanbul'da kutlanmıştır. Ayrıca 16 Mayıs 2018 tarihinde **KEİPA Üye Ülkeleri Parlamento Başkanları Zirvesi**, TBMM'nin ev sahipliğinde İstanbul'da yapılmıştır. Söz konusu zirvede katılımcı meclis başkanlarına KEİPA'nın 25.

Kuruluş Yıldönümüne ithafen hazırlanmış madalyalar takdim edilmiştir. Ayrıca 1 numaralı madalya ise Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'a tevdi edilmek üzere özel kalemine teslim edilmiştir.

KEİPA 44. GENEL KURUL TOPLANTISI (KEİPA Genel Sekreteri ve Genel Sekreter Yardımcıları)

KEİPA 44. Genel Kurul Toplantısı 8-9 Aralık 2014 tarihleri arasında Yunanistan'ın başkenti Atina'da gerçekleştirilmiştir. Söz konusu toplantıda mevcut Genel Sekreter Kiril TRETİYAK'ın görev süresinin tamamlanması üzerine Genel Sekreter seçimi yapılmıştır. Mevcut Genel Sekreterin ve Azerbaycan Delegasyon Başkanı Asaf HAJİYEV'in aday olduğu seçimde, Genel Sekreterliğe Türkiye'nin de destekleriyle Asaf HAJİYEV 3 yıl süreyle seçilmiştir.

Ayrıca 43. Genel Kurul toplantısında Bulgaristan adayının görev süresinin bitmesiyle birlikte boşalan Genel Sekreter Yardımcılığı pozisyonuna Bulgaristan'ın tekrar aday olmak istemesinin yanında Romanya ve Yunanistan delegasyonları da adaylık isteklerini açıklamışlardır. Genel Kurulda yapılan oylamanın ardından Genel Sekreter Yardımcılığına Türkiye'nin de destekleriyle 3 yıl süreyle Yunanistan Delegasyonunun adayları Miltiadis Makriyannis seçilmiştir. Makriyannis'in Temmuz 2017 tarihinde görev süresi bitmiş fakat İstanbul'da yapılan 49. Genel Kurul'da 3 yıllık bir görev için tekrar seçilmiştir. 8-10 Haziran 2015'te Moldova'da yapılan KEİPA 45. Genel Kurul toplantısında tek aday olan Romanya Delegasyon sekreteri Danial Dulca, 3 yıllığına KEİPA Genel Sekreter Yardımcılığına seçilmiştir. Ermenistan'da yapılan genel kurulda Dulca'nın görev süresi 3 yıl daha uzatılmıştır. Mevcut durumda Genel Sekreter Yardımcılıkları görevini Türkiye, Romanya ve Yunanistan delegasyonlarının adayları yürütmektedir.

Şu anda KEİPA'nın Dönem Başkanlığı Yunanistan Parlamentosu tarafından yürütülmektedir. KEİPA 55. Genel Kurulu 6 Ağustos 2020 tarihinde online olarak yapılmış ve dönem başkanlığı 6 aylık bir süre için Gürcistan Parlamentosundan Yunanistan Parlamentosuna geçmiştir. Kasım 2020'de online yapılacak 56. Genel Kurul'da Dönem Başkanlığı 6 aylık bir süre için, Yunanistan'dan Moldova Parlamentosuna geçecektir.

KEİPA'DA GÖZLEMCİLER

MİLLİ MECLİSLER

- MISIR HALK MECLİSİ (6 Haziran 1995)
- İSRAİL DEVLETİ PARLAMENTOSU (11 Aralık 1996)
- SLOVAK CUMHURİYETİ ULUSAL KONSEYİ (29 Kasım 2000)
- ALMAN FEDERAL MECLİSİ (20 Haziran 2001)
- FRANSA CUMHURİYETİ SENATOSU (26 Kasım 2002)
- FRANSA CUMHURİYETİ MİLLİ MECLİSİ (26 Kasım 2002)
- BELARUS MİLLİ MECLİSİ (23 Kasım 2005) - TEMSİLCİLER MECLİSİ
- BELARUS MİLLİ MECLİSİ (23 Kasım 2005) - BELARUS CUMHURİYETİ KONSEYİ

PARLAMENTOLAR ARASI ORGANİZASYONLAR

- AVRUPA PARLAMENTOSU (AP) (Haziran 1993)
- BAĞIMSIZ DEVLETLER TOPLULUĞU PARLAMENTOLAR ARASI ASAMBLESİ (BDTPAA) (Haziran 1993)
- PARLAMENTOLAR ARASI BİRLİK (PAB) (Haziran 1993)
- NATO PARLAMENTER ASAMBLESİ (NATO PA) (Haziran 1993)
- AVRUPA KOSEYİ PARLAMENTER ASAMBLESİ (AKPA) (Haziran 1993)
- AVRUPA GÜVENLİK VE İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI PARLAMENTER ASAMBLESİ (AGİT PA) (Haziran 1993)
- MERKEZİ AVRUPA GİRİŞİMİ PARLAMENTER BOYUTU (MAGPB) (9 Aralık 1993)
- BELARUS VE RUSYA BİRLİĞİ PARLAMENTER ASAMBLESİ (BRBPA) (11 Haziran 2003)
- AKDENİZ PARLAMENTER ASAMBLESİ (APA) (12 Haziran 2003)
- ORTODOKS PARLAMENTOLAR ARASI ASAMBLESİ (IAO) (23 Mayıs 2012)
- İSLAM İŞBİRLİĞİ TEŞKİLATI PARLAMENTO BİRLİĞİ (İSİPAB) (23 Mayıs 2012)
- TÜRK DİLİ KONUŞAN ÜLKELER PARLAMENTER ASAMBLESİ (TÜRKPA) (27 Kasım 2012)
- BALTİK DENİZİ PARLAMENTER KONFERANSI (BDPK) (11 Temmuz 2013)
- DÜNYA BANKASI PARLAMENTER AĞI (DBPA) (25 Kasım 2015)
- GÜNEYDOĞU AVRUPA İŞBİRLİĞİ SÜRECİ (GDAÜ) (25 Kasım 2015)

KEİPA TÜRK GRUBU ÜYELERİ

KEİPA Genel Kurulu, Üye Ülkelerin nüfusları esas alınarak belirlenen 76 milletvekilinden oluşmaktadır. Türkiye, KEİPA'da 9 üye ile temsil edilmektedir. Meclis aritmetiği gereğince AK Parti KEİPA'da 4 üye, CHP 2 üye, MHP, HDP ve İYİ Parti ise 1'er üye ile temsil edilmektedir. KEİPA Türk Delegasyonu üyelerinin listesi aşağıda sunulmaktadır.

- 1- Cemal ÖZTÜRK, AK Parti Giresun Milletvekili, KEİPA Türk Grubu Başkanı
- 2- Ahmet DEMİRCAN, AK Parti Samsun Milletvekili, Sağlık Eski Bakanı
- 3- Metin GÜNDOĞDU, AK Parti Ordu Milletvekili, KEİPA Kültür Kom. Başkanı
- 4- Tülay KAYNARCA, AK Parti İstanbul Milletvekili
- 5- Uğur BAYRAKTUTAN, CHP Artvin Milletvekili
- 6- Kemal ZEYBEK, CHP Samsun Milletvekili
- 7- Meral Danış BEŞTAŞ, HDP Siirt Milletvekili
- 8- Ahmet ÖZYÜREK, MHP Sivas Milletvekili
- 9- Ayhan ALTINTAŞ, İYİ Parti Kocaeli Milletvekili